

IV. ULUSLARARASI TÜRK-ASYA KONGRESİ

Asya'da Bölgesel Örgütler, Kurumsallaşma ve İş Birliği

IVTH INTERNATIONAL TURKISH-ASIAN CONGRESS

Regional Organizations, Institutionalization and Cooperation in Asia

MAYIS 27TH - 29TH 2009
İSTANBUL

GRAND CEVAHİR
KONGRE MERKEZİ CONVENTION CENTER

www.tasam.org

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ	2
KONGRENİN ADI	4
KONU	4
KAPSAM	4
KOORDİNATÖR	6
YER	6
TARİH	6
AMAÇ	6
METODOLOJİ	9
GEREKÇE	10
PROJEDE YARARLANILMASI DÜŞÜNÜLEN UZMANLAR	13
HEDEF KİTLE	14
ZAMAN PLANLAMASI (TASLAK)	15
BASIN	17
TANITIM MALZEMELERİ	17
KONGRE KİTABI	17

EK

TASAM FAALİYET RAPORU

SUNUŞ

Asya, Avrupa ve Afrika kıtalarının kavşak noktasındaki Türkiye, küreselleşmenin etkilerine maruz kalmaktan çok, onu, en azından etkileyen bir ülke olmalıdır. Türkiye, 21. yüzyıla girdiğimiz bu dönemde geçmişin klasik anlayışını bir tarafa bırakarak siyasetçilerine, iş adamlarına, akademisyenlerine, sanatçılara ve yeni yetişen nesillere dış dünyaya açılmaları konusunda ciddi destek vermek durumundadır. Kuşkusuz dışa yönelik açılımların gerekliliği kadar yurtdışından da içe doğru bir çekim gücü oluşturulması kaçınılmaz bir zorunluluktur.

TASAM, Uluslararası Türk-Asya Kongrelerini periyodik olarak her yıl belirli temalar üzerine oturtmakta, bu sayede Türkiye ve Asya ülkelerini temsil eden yatırımcılar, politik karar alıcılar, meslek kuruluşları ve bilim adamlarının etkileşime girmesine ve karşılıklı ilişkilerin geliştirilmesine hizmet etmeyi amaçlamaktadır.

Bu amaçtan hareketle; 25–26 Mayıs 2006 tarihinde “I. Uluslararası Türk - Asya Kongresi”; 23-25 Mayıs 2007 tarihinde ise “II. Uluslararası Türk – Asya Kongresi” düzenlenmiştir. I. Uluslararası Türk – Asya Kongresi’nde, Türkiye ile Asya ülkeleri arasındaki iktisadi, siyasi, sosyal ve kültürel ilişkiler ilgili alanlarda uzman yerli ve yabancı akademisyenler tarafından ayrıntılı biçimde tartışılmıştır. II. Uluslararası Türk–Asya Kongresi’nde ise “Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma” başlığı altında aynı tema daha da derinleştirilmiştir. 21-23 Mayıs 2008 tarihinde gerçekleştirilen “III. Uluslararası Türk - Asya Kongresi” ise öncesindeki kongrelerden farklı olarak Çin, Hindistan ve Rusya olmak üzere üç ülkeyi merkeze almış ve “Güvenlik, Ekonomi ve Enerji” konularında stratejik işbirliği olanaklarını masaya yatırmıştır. Geline nokta, 27-29 Mayıs 2009 tarihlerinde İstanbul’da gerçekleştirilmesi planlanan “IV. Uluslararası Türk - Asya Kongresi” ile kurumsallaşma ve İşbirliği temalarının Asya’daki bölgesel örgütler ekseninde ele alınması hedeflenmektedir.

Bilindiği üzere, küreselleşme sürecinde etkileri hızla artan bölgesel örgütler, geniş çaplı serbest ticari ve ekonomik bütünleşme yoluyla işbirliğinin geliştirilmesinin ve kalkınmanın önemli bir aşamasını oluşturmaktadırlar. Var olan uluslararası örgütler arasındaki ilişkilerin güçlendirilmesi, küresel ekonomiye olumlu katkılar sağlamanın yanında, üye ülkeler arasında karşılıklı kazanımlara dayalı bir ortaklık sayesinde mevcut bir çok sorunun çözümünü kolaylaştırmaktadır.

Bu anlamda bölgesel örgütler, çatışmaların önlenmesi ve barışın tesisinde önemli yükümlülükler üstlenmektedirler. Bölgesel örgütlere, uluslararası barış ve güvenliğin korunmasıyla ilgili olarak BM Antlaşması’nın 52. maddesinde de açık bir biçimde yer verilmektedir. Bölgesel örgütler, aynı zamanda güvenlik alanında Birleşmiş Milletlere yardımcı olmak, örgütün yoğun iş yükünü azaltmak ve bir takım eksiklikleri gidermek gibi amaçlara yönelik olarak da faaliyet göstermektedirler. Asya kıtasında yer alan bölgesel örgütler; son dönemde kıtadaki anlaşmazlıkların çözümünde kayda değer gelişmeler ile başarılar sağlamaktadırlar.

Türkiye bu doğrultuda; 44.391.163 km²lik yüzölçümüyle ve 3,5 milyarı aşan nüfusuyla dünyanın en kalabalık kıtası unvanına sahip Asya'daki, bir çoğuna kendisinin de üye olduğu büyük bölgesel kuruluşların, kıtadaki çatışmaların önlenmesi ve çözüme kavuşturulması hususlarındaki rollerinin bilincindedir.

Günümüz konjonktürü dünyayı olduğu gibi Asya'yı da, değişik şekil ve belirlemelerde meydan okumalarla karşı karşıya bırakıyor. Asya ülkelerinin ortak endişeleri olan terörizm, uyuşturucu ticareti ve ekonomik kriz konuları Asya ülkelerinin yakınlaşmasında etkili olmuştur. Bu durum, kıta ülkelerinin ancak güçlerini birleştirip iş birliği yapmak ve tüm bölgenin geniş potansiyelini kullanmak suretiyle küreselleşme devrinde barışçı yöntemlerle menfaat elde edebilmenin mümkün olduğunu anlamalarına yol açmıştır. Bunun için, öncelikli olarak diyalogun eşlik ettiği güven ortamı için sağlam bir temel oluşturulması gerekmektedir.

Uluslararası ilişkiler konusunda hızlı değişim ve gelişmelerin yaşandığı günümüz dünyasında Asya ülkeleri, bir yandan kendi aralarında gerçekleştirdikleri bütünleşme hareketlerinin daha etkin olması için gayret gösterirken, diğer yandan uluslararası alanda da söz sahibi olmanın önemini ısrarla vurgulamaktadırlar.

Asya'da ortaya çıkan gelişmelerin yakından takibi neticesinde elde ettiğimiz bilgileri değerlendirmeye, gelecek için tutarlı ve uygulanabilir işbirliğine dayalı vizyon geliştirmeye, meydana gelebilecek aksaklıkları en kolay şekilde ortadan kaldırmaya ve karşılıklı menfaat sağlayacak fırsatları en iyi şekilde değerlendirmeye yönelik olarak "**IV. Uluslararası Türk - Asya Kongresi**" projesi istikrarlı iş birliği sürecinin güçlü bir ivme ile yükselmesine katkı amacıyla Türk Asya Stratejik Araştırmalar Merkezi (TASAM) tarafından planlanmıştır.

27-29 Mayıs 2009 tarihlerinde İstanbul'da gerçekleştirilmesi planlanan "Asya'da Bölgesel Örgütler Kurumsallaşma ve İşbirliği" konulu IV. Uluslararası Türk - Asya Kongresi'nin Türk - Asya medeniyetleri arasında hoşgörü, işbirliği ve iletişimin gelişmesine, küresel barışın ve istikrarın sağlanmasına katkıda bulunmasını temenni ediyoruz.

Saygılarımızla...

Süleyman ŞENSOY
TASAM Başkanı

KONGRENİN ADI

IV. Uluslararası Türk - Asya Kongresi

KONU

“Asya’da Bölgesel Örgütler, Kurumsallaşma ve İşbirliği”

IV. Uluslararası Türk - Asya Kongresi, özellikle yakın dönemde Asya kıtasında sosyo-ekonomik kalkınma, barışın tesisi, güvenlik ve istikrarın sağlanmasında önemli roller üstlenen; bunun yanı sıra kültürel alanda ilişkilerin gelişimine katkı sağlayan bölgesel örgütlerin ve uzmanlık kuruluşlarının faaliyetlerinin araştırılmasını, yeni işbirliği alanlarının belirlenmesini ve son dönemde süratle gelişen Türkiye - Asya ilişkilerinin, sivil toplumun bakış açısından bölgesel örgütler bağlamında ele alınmasını amaçlamaktadır.

KAPSAM

Kongre kapsamında aşağıdaki ana ve alt başlıklar incelenecektir.

Asya’daki Ekonomik Dönüşüm Kalkınma ve İş Birliği

Gelişen Ekonomik İlişkiler

Türkiye’nin Asya’ya Yönelik Ekonomik Açılım Planı ve Göstergeler

Bölgesel Entegrasyon ve Ekonomik Nitelikli Kuruluşların Rolü

Dış Borçlar, Yardımlar ve Yatırımlar

Asya’nın Dünya Ticaretindeki Payının Artırılması

Altyapı Projeleri ve Türk İnşaat Şirketleri

Ekonomik Dönüşümün Sağlanması ve Sanayileşme Politikaları

Teknoloji Transferi

Özel Sektörün Gelişimi

Sürdürülebilir Kalkınmanın Tesisi ve Yoksulluğun Azaltılması

Sosyo- Ekonomik Eşitsizliklerin Giderilmesi

Demokrasi ve İnsan Hakları

Kadınların ve Çocukların Toplumsal Statülerindeki Değişim ve Gelişimin İncelenmesi

Asya’nın Dünya Ticaret Örgütü’nde Artan Önemi,

Tarım ve Kalkınma

Tarımsal Yatırımlar

Gıda Güvenliği

Bölgede Üretilen Ürünlerin Dünya Piyasasına Pazarlanması

Kıtanın Kalkınmasında Tarımın Önemi

Eğitim ve Sağlık

Asya'nın Kalkınmasında Eğitimin Rolü

Temel Eğitimde Yaşanan Sorunlar

Devlet Politikalarında Eğitimin Önemi

Yüksek Öğretimde İşbirliği Olanakları

Eğitim Sektörüne Yönelik Kalkınma Programları

Eğitim Alanında Yeni Projeler ve İşbirliği Olanakları

Asya'da Eğitimin Geleceği ve Türkiye'nin Olası Rolü

Bilim ve Bilgi Toplumu Konusunda Ortaklık

Sağlık Hizmetlerinin İyileştirilmesi

Bulaşıcı Hastalıklara Karşı Alınması Gereken Önlemler ve İş Birliği İmkanları

Sağlık Personelinin Temel Sorunları

Kültür Turizm ve Çevre

Türkiye ile Asya Arasındaki Tarihi ve Kültürel İlişkiler

Asya'daki Kültürel Çeşitlilik ve Zenginlik

Geleneksel Kültür ve Dil

Kültürel İşbirliğine Yönelik Projelerin Geliştirilmesi ve Karşılıklı Etkileşimin Artırılması

Ortak Turizm Projelerinin Geliştirilmesi

Turizmin Gelişiminde Kültürel Zenginliklerin Ön Plana Çıkartılması

Çevresel Kalkınma

Küresel Isınmanın Kıtaya Etkileri

Hava ve Su Kirliliğinin Önlenmesi

Kıtadaki Enerji Kaynaklarının Çevreye Etkileri

Kuraklık ve Doğal Afetler

Acil Yardım Tedbirleri

Medya ve İletişim

Bölgesel Diyalog

Haber Ajansları Arasındaki İletişim Bağlantılarının Gelişmesi

Öncelikli İhtiyaçların ve Hedeflerin Tanımlanması

Türk Medyasının Asya'da Daha Etkin Olması İçin Yapılması Gerekenler

Asya'nın Uluslararası Konjonktürde Artan Önemi

Çatışma Çözümü ve Barışın Tesisinde Bölgesel Teşkilatların Artan Rolü
Türkiye - Asya İlişkilerinde Bölgesel Teşkilatların Yeri ve Önemi
Uluslararası Terörün Asya'ya Yansımaları ve Terörizm ile Mücadele
İç çatışmalar, Göç ve Mülteci Sorunu
Silahsızlanma
Asya'nın Yeni ve Geleneksel Güvenlik Tehditleri

KOORDİNATÖR

IV. Uluslararası Türk - Asya Kongresi'nin koordinatörlüğünü Türk Asya Stratejik Araştırmalar Merkezi TASAM yürütecektir. TASAM'ın amacı; Türkiye'nin küresel ve bölgesel bazı uluslararası ilişkileri yanı sıra tarihi, kültürel, siyasi, hukuki, ekonomik, sosyolojik ve jeopolitik yapısı ile ilgili sorunlara ve açılımlara yönelik bilimsel araştırmalar, yorumlar, öngörüler, toplantılar ve projeler gerçekleştirerek, etkin çözüm ve özgün model alternatifleri üretmektir.

YER

İstanbul Grand Cevahir Kongre Merkezi

TARİH

27-29 Mayıs 2009

AMAÇ

Dünyadaki ekonomik güç denge merkezinin son 20 yıl içinde Batı'dan Doğu'ya doğru kaymaya başlaması, Asya'daki gelişmelere olan ilgiyi de doğal olarak artırmaktadır. Son dönemlerde Asya kıtası dünyada yükselen ekonomisinin yanı sıra siyasi alanda da ağırlığını hissettirmektedir. Dünyada hızla devam eden küreselleşme süreciyle birlikte bölgeselleşme süreci de gün geçtikçe yayılmaktadır. Çeşitli ülkeler başta ekonomik alanda olmak üzere farklı alanlarda birbirleriyle birlik kurma eğilimleri içerisine girmişlerdir.

Komünist bloğun çöküşünden sonra ittifaklar sadece askeri olmanın dışına çıkarak, farklı alanlara da yayılmış, örneğin ekonomik alanda ülkeler arasında bölge çapında bütünleşme süreçleri daha da önem kazanmıştır.

Bilindiği gibi ABD ve Avrupa Birliği'nin ardından dünyanın en büyük üçüncü ekonomik gücü sıfatındaki Asya'daki bütünleşme süreci giderek hız kazanmıştır. Son yirmi yıl içinde kurulan siyasi ve ekonomik örgütlerin, bölgede siyasi ve ekonomik ağırlığını hissettirebilmek ve belirlediği stratejik hedeflere ulaşabilmek için çok önemli girişimlerde bulunduğu görülmektedir.

Rusya Çin ve Hindistan gibi küresel ekonominin dinamik ülkelerinin yer aldığı Asya, petrol ve doğalgaz başta olmak üzere hammadde açısından da önemli bir potansiyele sahiptir. Köklü medeniyetlerin beşiği ve zengin kültürel mirasa sahip olan Asya kıtasının da bir parçası olan Türkiye; Kafkaslar, Orta Doğu ve Orta Asya ülkeleri başta olmak üzere bölgedeki ülkelerle yoğun ilişkileri sonucu Asya'daki gelişmeleri yakından takip etmektedir.

Asya kıtasında en eski bölgesel kuruluşlardan biri olan ASEAN, Asya'nın şemsiye örgütü sıfatını hala korumaktadır. "Soğuk Savaş" döneminde komünizm karşıtı bölgesel bir birlik olarak kurulan, ancak daha sonra Çin'in de siyasi ve ekonomik desteğiyle güçlü bir bölgesel kuruluş haline alan ASEAN, yükselen ekonomileriyle kendilerinden bahsettiren Singapur, Malezya, Endonezya'nın yanı sıra Filipinler, Vietnam, Kamboçya, Brunei, Laos, Tayland ve Myanmar'dan oluşmaktadır.

Sosyalist bloğun çöküşüyle Asya'da Şangay İşbirliği Örgütü (ŞİÖ), Ekonomik İşbirliği Örgütü (ECO), Avrasya Ekonomi Topluluğu (EurAsEC), Karadeniz Ekonomik İşbirliği Örgütü (BSEC) gibi yeni bölgesel oluşumlar meydana gelmiştir.

Bölgedeki güvenliğin sağlanması için ŞİÖ dışında, **Asya'da İşbirliği ve Güven Artırıcı Önlemler Konferansı (CICA)**, Kolektif Güvenlik Antlaşması Örgütü (CSTO) gibi güçlü ekonomik ve güvenlik forumları oluşturulmuştur.

Üye ülkelerin çoğunluğunun Türk Cumhuriyetlerinden oluşması ve her geçen gün artan etkisi nedeni ile Türkiye'yi yakından ilgilendiren Şangay İşbirliği Örgütü, kıtadaki diğer devletlerin de iştirakiyle çok güçlü bir bölgesel kuruluş olma yolunda ilerlemektedir. Bu bağlamda, çok zengin doğalgaz ve petrol kaynağıyla Orta Asya bölgesinde güçlü bir birliğin mevcudiyeti, Avrupa Birliği'nin, Doğu Asya ülkelerinin, Türkiye'nin ve bütün dünyanın tek kutupluluktan çok kutupluluğa geçişinde önemi rol oynayacak ve bu işbirliğine karşı belki de başka ortaklıkların kurulmasını sağlayacaktır.

Bugün üç ayrı kıtada bölgesel ticaret blokları oluşmaktadır. Avrupa kıtasında, Avrupa Birliği (AB); Amerika kıtasında Kuzey Amerika Serbest Ticaret Anlaşması (NAFTA), Asya kıtasında ise Asya-Pasifik Ekonomik İşbirliği (APEC) ekonomik anlamdaki bölgesel entegrasyon ve ittifakların önemli örneklerindedir.

Türkiye bu bölgeselleşme hareketlerinin tam ortasında bulunmaktadır. Batıda Avrupa ekonomik, kültürel ve siyasal anlamda bir bütünleşmeye giderken doğuda "Avrasya

İSTANBUL

Yapılanması”ndan söz edilmeye başlanmıştır. Avrasya bölgesi enerji kaynakları, büyük pazar yapısı ve Türkiye'nin bölgedeki Türk Cumhuriyetleriyle arasındaki tarihi bağlar nedeniyle büyük önem arz etmektedir.

Ekonomik ve siyasi işbirliklerinin yanı sıra, Asya ülkelerini bütünleşme hareketine iten nedenlerden biri de küresel ısınma ve ısınmanın beraberinde getirdiği küresel iklim değişiklikleridir. Bilimsel araştırmalara göre, Asya kıtasında yakın gelecekte sıcaklıklar, kuraklık ve seller artacak, nüfusu hızla artmakta olan Kıtada besin maddelerinin üretimi de toprak erozyonu ve verimsizleşme sebebiyle azalacak, yağış miktarındaki artma ile şiddetli kasırgalar ve seller yerleşim bölgelerini olumsuz etkileyecektir. Bu bağlamda, bölgesel örgütlerin ortak çözüm arayışları artacak ve işbirliklerinin artmasında üzerlerine büyük görevler düşecektir.

Asya kıtasının bir parçası olarak Türkiye'nin Asya ülkeleri ile coğrafi açıdan olduğu kadar duygusal açıdan da yakınlığı bulunmaktadır. Tarih boyunca Asya ile olan yakın ilişkilerimizi, günümüz dünyasının ihtiyaçlarına cevap verebilecek, karşılıklı kazanımlara dayalı dostluk ve kardeşlik ilişkileri çerçevesinde daha da güçlendirmek amacıyla uygulanmakta olan kararlı ve sistemli politikaların, siyasi ve ekonomik ilişkilerde görülen olumlu gelişmelerin bireysel düzeye de indirgenebilmesi gerekmektedir.

TASAM olarak her yıl gerçekleştirdiğimiz Uluslararası Türk - Asya Kongreleri, karşılıklı olarak Türk ve Asya insanının birbirlerini tanımaları açısından önem arz etmektedir. Son olarak 21-23 Mayıs 2008 tarihleri arasında gerçekleştirilen **“Asya'da Güvenlik ve Stratejik İş Birliği: Çin - Hindistan - Rusya”** konulu III. Uluslararası Türk - Asya Kongresi, Türkiye'den ve dünyadan çok sayıda nitelikli akademisyeni bir araya getirmiştir.

Bu bağlamda IV. Uluslararası Türk - Asya Kongresi kısa ve uzun vadede,

- Asya kıtasına ilişkin hazırlanacak geniş kapsamlı projelerin daha somut sonuçlar vermesi açısından geçtiğimiz yıl icra edilen III. Uluslararası Türk - Asya Kongresi'nde ele alınan, bölgenin en büyük üç devletinin ardından, Kıtada yer alan bölgesel kuruluşların ve kurumların yakından tanınmasını ve söz konusu kuruluşların çalışmaları hakkında detaylı bilgiler edinilmesini,
- Bölgesel ve kurumsal çok taraflı ilişkilerin gelişimine sivil toplum nezdinde katkıda bulunulmasını,
- Kongrede ele alınacak konuların, uluslararası toplumun destekleyeceği yaklaşımlar ile Asya'nın kalkınmasına yardımcı olmasını ve yeni ortaklıkların teşvik edilmesini,
- Bölgesel ekonomik toplulukların ne tür güçlüklerle karşı karşıya bulduklarını ve ilgili sorunların çözümüne ilişkin hangi mekanizmaların geliştirilmesi gerektiğini,
- Asya kıtasıyla yakın işbirliği çerçevesinde karşılıklı tanıtlara yönelik çalışmalar yapılmasını,

- Kıtaya yatırım yapmayı düşünen Türk şirketlerinin gerekli şartlar konusunda doğrudan Asyalı uzmanlar tarafından bilgilendirilmelerini,
- Türk ve Asya üniversiteleri ile araştırma kurumları arasında işbirliğinin kolaylaştırılmasını,
- Akademik açıdan ülkemizde Kıtaya ve söz konusu kuruluşlara ilişkin yetersiz olan bilimsel çalışmaların artırılmasını,
- Türkiye'nin STK'lar ve bölgesel teşkilatlar nezdinde Asya ülkeleri ile işbirliği yapılmasını ve karşılıklı bağlantı ağlarının geliştirilmesini,
- Yine yukarıda sıralanan söz konusu amaçlar doğrultusunda Türkiye - Asya ilişkilerinin sivil toplum alanında daha ileriye götürülmesini, uzun vadeli ve istikrarlı bir işbirliğine katkıda bulunulmasını ve Türkiye'nin sivil toplum alanında da Asya'ya verdiği önemin en etkin biçimde ortaya konmasını amaçlamaktadır.

Kıtada çözüm bekleyen çeşitli sorunlar bulunmakla birlikte, Türkiye bölgesel sorunların varlığının işbirliği önünde bir engel oluşturmaması gerektiğine inanmaktadır. Aynı zamanda, derinleştirilecek işbirliğinin bölgesel sorunların çözümüne de olumlu katkı sağlayacağı görüşünü savunmaktadır.

Asya kıtasında ekonomik ve diğer bölgesel bütünleşme girişimlerinin, bölgesel bütünleşmelerin arkasında yatan nedenler ile standart ve yeni teorilerde bölgesel bütünleşmelerin fayda ve maliyetlerinin Türkiye üzerindeki yansımaları da ülke adına çok büyük önem arz etmektedir.

METODOLOJİ

Kongre; Asya kıtasındaki bölgesel kuruluşlarının temsilcilerini Türk kamu ve özel kuruluşların temsilcileri ile bir araya getirerek, söz konusu kuruluşlardan davetli konuşmacıların sunacağı bildiriler üzerinde mümkün olduğunca kapsamlı görüş alışverişini sağlamayı amaçlamaktadır.

Kongreye Asya'da faaliyet gösteren etkin bölgesel kuruluşlarının katılımlarının sağlanması; işbirliği sürecinin desteklenmesi ile yurtiçi ve yurtdışı kamuoyunun bilgilendirilmesi bakımından önem arz etmektedir. Böylece bölgesel kuruluşların aynı platformda bir araya gelmek suretiyle kendilerini tanıtmaları ve çalışmalarını hakkında detaylı bilgiler sunmaları mümkün olacak, ayrıca ihtiyaçlara yönelik uygun ve etkin projelerin geliştirilmesi sağlanacaktır.

Ana hatları ile kongre üç gün sürecektir. Kongrenin ilk günü yapılacak açılış konuşmalarından sonra Asya'daki bölgesel kuruluşlar, kalkınma ve işbirliği konusunda uzman olan ve bölgeyi yakından takip eden akademisyenler açılış tebliğleri sunacaktır. IV. Uluslararası Türk - Asya Kongresinde "**Bölgesel Kuruluşlar**", "**Bölgesel Ekonomik Kuruluşlar**", "**Sivil Toplum Kuruluşları ile**

İSTANBUL

Asya'daki Bölgesel Kuruluşlar ve Uzmanlık Programları Arasındaki İşbirliği İmkânları, **"Bölgesel Uzmanlık Kuruluşları"** ve **"Türk Resmi Kuruluşları ile Asya'daki Bölgesel Ekonomik ve Uzmanlık Kuruluşları Arasındaki İşbirliği İmkânları"** konulu oturumlar yapılacaktır.

Kongrenin birinci gününde açılış konuşmaları ve üç oturum icra edilecektir. Oturumlarda oturum başkanı dışında her ülkeden oturum konusuyla ilgili bir akademisyen veya uzman 20 dakikalık bir sürede tebliğlerini takdim edeceklerdir. Takdimlerin ardından 1 saatlik soru - cevap bölümüne geçilecektir. Bu bölümde tebliğ sunmayan konusunda uzman yerli ve yabancı akademisyenler ve diğer katılımcılar ile oturumda tebliğ sunan akademisyenler arasında akademik bir tartışma ortamı sağlanacaktır. Aynı metodoloji diğer oturumlarda da takip edilecektir. Kongrenin ikinci gününde de üç oturum yapılacak ve aynı metodoloji izlenecektir. Kongrenin üçüncü günü ise ikili görüşmelere ve tarihi mekanların ziyaretine ayrılmıştır.

GEREKÇE

21. Yüzyılın ilk on yılı içerisinde yaşanan gelişmeler nerdeyse tüm yüzyılı etkileyecek potansiyele sahiptir. Asya kıtasının önemini artırdığı ve yeni yüzyılın dinamik ve belirleyici gücü olacağına dair ortak bir kanı vardır. TASAM olarak bu görüşü paylaşıyoruz. Bu durum değerlendirmesi, bir yanıyla parçası olduğumuz Asya'nın dinamik süreçleri karşısında pasif bir durumda izleyici kalmamızı olanaksız kılmaktadır. Asya'yı ülkemiz için fırsat alanı olarak görmekle birlikte, Asya'nın dünya siyaseti ve ekonomisinde artan öneminin kaçınılmaz olarak ortaya çıkaracağı sorunların çözümünde sorumluluğumuz olduğu ve katkı sağlayacağımız düşüncesindeyiz. Asya artık bizim için uzak bir coğrafya değil. Bu bilinçle Asya'yı yeniden tanımlayan dinamikleri bölgesel örgütler ekseninde, her birini Türkiye ile ilişkilendirerek tartışmayı amaçlıyoruz. Çıkış noktamız artık içinde olduğumuz Asya'daki süreçlerin ve bu süreçleri belirleyen aktörlerin dikkatle izlenmesi, analiz edilmesi ve anlaşılması ihtiyacıdır. Bu ihtiyaçtan bir adım ileri giderek sadece anlama ve anlatmanın yetmeyeceği, bahsedilen süreçlerin oluşumuna ve aktörlerin bu süreçleri yönetmelerine dahil olmamız gerektiğini düşünüyoruz. Ülkemiz ve Asya'nın çıkarları bağlamında yeni Asya'nın şekillenmesinde Türkiye'nin nasıl etkili olabileceğinin ortaya konması gerektiğine inanıyoruz. IV. Uluslararası Türk-Asya Kongresi'ni gerçekleştirmedeki temel gerekçemizi bu inanç oluşturmaktadır

Asya'nın sosyal, ekonomik, siyasal ve kültürel alanlardaki gelişimi, kıtanın küresel toplumla kucaklaşması açısından önem arz etmektedir. Çok taraflı üretim, ticari ve finansal ilişkilerin gelişmesi, küreselleşmeye hız kazandırdığı gibi beraberinde benzer özelliklere sahip aynı coğrafi bölge içerisinde olan ülkeleri de güçlerini birleştirici yoğun bölgesel ilişkiler içine itmektedir.

Son yedi yıldır Asya ülkeleri GSYİH'lerinin ortalama büyüme oranı %6 olarak gerçekleşmiş ve Asya kıtasının küresel büyümeye katkısı %20 seviyesinde olmuştur. Asya ekonomilerinin toplam büyüklüğü, tüm dünya ekonomileri

toplamının dörtte birine karşılık gelmektedir ve bu oran ticaret hacmi için üçte bir, döviz rezervleri için ise dörtte üçtür.

Asya'daki bölgesel kuruluşlar gözle görülür biçimde Çin ve ABD'nin, dolaylı olarak da Rusya ve Japonya'nın ilgi ve çıkar alanı içerisinde yer almaktadır. Bu durumda, kuruluşların etkin bir aktöre dönüşüp dönüşmemesi, başta Çin ve ABD olmak üzere güçlü aktörlerin çıkarlarındaki dengelere göre belirlenecektir.

Bölgedeki diğer önemli ekonomik güç Hindistan ise, 1990'lı yıllardan itibaren benimsediği Doğu odaklı ticaret politikası çerçevesinde, Asya ekonomisine entegre olmak için çaba göstermektedir. Hindistan ile Pakistan arasındaki Keşmir konusunda gerginlik ve bir dizi ciddi görüş ayrılığının olması, bu ülke temsilcilerinin, farklı bölgesel kuruluşlar bünyesinde serbestçe görüş alışverişinde bulunmalarına engel olmamaktadır. Diğer taraftan Japonya da bölgede izole olmamak için yeni işbirlikleri kurma eğilimini benimsemiş durumda.

Asya'da kurulan bölgesel kuruluşlar eşitliğe dayalı işbirliği ile bölge ekonomisini kalkındırma, toplumsal ilerlemeyi sağlama ve kültürel gelişimi hızlandırılma yolunda ortak çabada bulunmaktadır. Söz konusu kuruluşlar farklı din, kültür ve medeniyetleri içinde barındıran ülkeleri kapsayarak, örneğin AB ve benzeri bölgesel kuruluşlardan farkını ortaya koymaktadır.

Genç ve kalabalık nüfusu, dinamizmi, güçlü ekonomileri, geleneksel değerlerin sağlam ve kuvvetli olması, sosyal yapının güçlü oluşu ve kültürel dokusunun zengin ve çeşitli olmasıyla Asya ülkeleri gelecek için büyük umutlar vaat etmektedir.

Asya, aynı zamanda bir çelişkiler bölgesidir. Bölge Dolar milyarderli sayısındaki artış bakımından dünyada en hızlı artışın yaşandığı yer olurken, 350 milyon insan hala günde bir dolardan daha düşük gelirle yaşamaktadır.

Asya'da, 2000 yılından sonra, yaklaşık 25 Bölgesel Ticaret Anlaşması imzalandı ve bir o kadarı için de müzakereler başlatıldı. Anlaşma sayısının 2015 yılı itibariyle ikiye katlanması bekleniyor. 1990'lı yıllardan itibaren dünyada etkin olan bölgeselleşme eğilimi, ülkeler arasında imzalanan serbest ticaret anlaşmalarından ortak pazar anlaşmalarına varan geniş bir yelpaze içinde bölgesel ticaret anlaşmaları olarak kendini gösterdi. Avrupa Birliği (AB) ve NAFTA'nın başını çektiği bölgeselleşme eğiliminin Asya'ya yayılması ise diğer ülkelere kıyasla daha yeni bir olgudur. Buna karşılık dünya ekonomisinde etkisi giderek artan Çin, Japonya, Hindistan ve hızla gelişmekte olan ASEAN ülkelerinin söz konusu bölgeselleşmeye dahil olması oldukça önemli bir süreçtir.

Asya'da yaşanan bölgeselleşme eğiliminin kuşkusuz en önemli nedeni 1997 yılında yaşanan Asya krizinin ardından APEC, ABD ve IMF politikalarıyla ilgili yaşanan hayal kırıklıkları ve bunun sonucunda benimsenen yeni "Asya Yaklaşımı" ve ekonomik işbirliği ihtiyacıdır. **1990-2006 yılları arasında Asya'nın diğer bölgelerle yapmış olduğu ticaret hacmi üç katına çıkarken, bölgenin kendi içinde yapmış olduğu ticaret hacmi beş katına çıktı.** Bu durum bölgedeki ülkeleri ticari açıdan

birbirine bağımlı hale getirerek, bölgesel ticaret anlaşmalarının sayısının ciddi oranda artış göstermesine yol açtı.

Bu bağlamda, Doğu Asya'da her geçen gün artan rekabet ortamı, bölgedeki en eski kurumsal oluşum olan ASEAN'ı da rekabet gücünü artırma yönünde harekete geçirdi. Daha fazla yabancı yatırım çekmek ve bölgedeki diğer ülkelerle serbest ticaret anlaşmaları imzalayarak yeni ihracat pazarları yaratmak için bir dizi girişimlerde bulunan ASEAN, son olarak da Birliği 2015 yılı itibariyle bir "tek pazar" ve "üretim tabanı" haline getirmek amacıyla geçen Kasım ayında ASEAN Ekonomik Topluluğu (AEC) Planı'nı imzaladı.

500 milyonluk bir nüfusa ve toplamda yaklaşık 700 milyar Dolar'lık Gayri Safi Yurtiçi Hasıla'ya (GSMH) sahip olan ASEAN, bu yönüyle bölgedeki en kapsamlı ekonomik entegrasyonlardan birisi konumundadır. Ayrıca, ASEAN ülkelerinin kendi aralarındaki ticaret hacminin düşük oluşu, karar alma mekanizmalarının tamamen oybirliğine dayalı oluşu ve kurumsal yapısının yetersiz oluşu da ASEAN Tek Pazarı'nı AB Tek Pazarı'ndan ayıran temel hususlardır.

Batı'dan Doğu'ya bir güç transferi söz konusuysen Türkiye'nin bu süreçteki konumu önemlidir. Çünkü Türkiye, NATO üyesidir ve AB üyeliği için aday bir batı ülkesi olarak aynı zamanda Doğu ülkeleri ile AB ülkeleri arasında bir köprü vazifesini de üstlenmektedir.

Sonuç olarak, AB yolunda çok büyük mesafeler kat etmiş olan Türkiye dünya siyasetinde Doğu ve Batı arasında yerini belirlemeye çalışırken, stratejik menfaatleri gereği uygun politikalar benimseyerek, Asya'daki bölgesel kuruluşlarla işbirliğini geliştirmektedir. Asya bölgesi henüz AB gibi bir bütünleşme oluşturacak alt yapıya sahip olmasa da yaptıkları çalışmalardaki kararlılık ile gelecekte böyle bir bütünleşmeye zemin hazırladıklarının sinyallerini vermektedirler. Çatışmalardan uzak, barış içinde daha müreffeh bir dünyada yaşama arzusu toplumların ortak temel isteğidir. Karşılıklı bağımlılığın arttığı günümüz dünyasında gelişen ilişkiler, esasen bu amacı daha kolay ulaşılabilir kılmaktadır. Bu bağlamda Asya'daki bölgesel platformlar, tüm tarafların ortak çıkarlarına hizmet edecek işbirliği zemininin güçlendirilmesine önemli katkıda bulunmaktadır. Türkiye, şimdiye kadar olduğu gibi bundan sonra da her platformda etkin rol üstlenerek üzerine düşen sorumlulukları yerine getirmeye ve çevresinde bir istikrar, güvenlik, barış ve kalkınma kuşağı oluşturmaya yönelik çabalarını sürdürecektir. Asya ülkelerinin yaşamakta olduğu sürdürülebilir kalkınma süreci, ortak faydalar doğrultusunda bölgesel ekonomik işbirliğine ivme kazandıracak ve süreç içerisinde Asyalı kimliği de ön plana çıkmaya başlayacaktır.

PROJEDE YARARLANILMASI DÜŞÜNÜLEN UZMANLAR

Türkiye

Büyükelçi (E) Murat Bilhan, TASAM Başkan Yardımcısı

Büyükelçi (E) Doç. Dr. Ali Engin Oba, TASAM Ankara Temsilcisi, Atılım Üniversitesi

Bülent Karadeniz, T.C. Dışişleri Bakanlığı

Prof. Dr. Beril Dedeoğlu, Galatasaray Üniversitesi

Prof. Dr. Nadir Devlet, İstanbul Ticaret Üniversitesi

Prof. Dr. Hasret Çomak, Kocaeli Üniversitesi

Prof. Dr. Hasan Selçuk, Marmara Üniversitesi

Prof. Dr. Bülent Aras, Işık Üniversitesi

Prof. Dr. Büşra Eranlı, Marmara Üniversitesi

Prof. Dr. Erhan Büyükkakıncı, Galatasaray Üniversitesi

Doç. Dr. Gülden Ayman, Marmara Üniversitesi

Doç. Dr. Mert Bilgin, Bahçeşehir Üniversitesi

Solmaz Ünaydın, E. Büyükelçi

Mümin Alanat, E. Büyükelçi

Mustafa Babür Hızlan, T.C. Dışişleri Bakanlığı, Güney Asya Genel Müdür Yardımcısı

Serap Ataay, T.C. Dışişleri Bakanlığı, Doğu Asya Genel Müdür Yardımcısı

Şule Güray, T.C. Dışişleri Bakanlığı, Orta Asya ve Kafkasya Daire Başkanı

Yrd. Doç. Dr. Engin Selçuk, TASAM Direktörü İstanbul Üniversitesi

Dr. Almagül İsina, TASAM Orta Asya - Kafkasya Çalışma Grubu

Diğer Ülkeler

Prof. Dr. Valery Saligin, Enerji Politikaları ve Diplomasi Uluslararası Enstitüsü

Prof. Dr. Bulatov Yuri, Moskova Devlet Uluslararası İlişkiler Üniversitesi

Evgeniy Primakov, Rusya Ticaret Odası Başkanı

Prof. Dr. Oleg Alekseyeviç Kolobov

Prof. Dr. Aleksandr Alekseyeviç Kornilov

Prof. Dr. Amartya Sen, Harvard Üniversitesi

Prof. Dr. T. C. A. Anant, Delhi Üniversitesi

Prof. Dr. Sheela Prasad, Haydarabad Üniversitesi

Prof. Dr. Pratap Bhanu Mehta, Siyaset Araştırmaları Merkezi

Prof. Dr. Bharat Karnad, Siyaset Araştırmaları Merkezi, Yeni Delhi

Prof. Dr. Brahma Chellaney, Monash Üniversitesi

Prof. Dr. Jia Qingguo

Doç. Dr. Pan, Wei, Pekin Üniversitesi

Prof. Dr. Shi Yinhong, Çin Halk Üniversitesi

Dr. Ying Shang, Harvard Üniversitesi

Prof. Dr. Chu Shulong, Tshinghua Üniversitesi, Pekin

Prof. Dr. Ki Ho Lee, The Heritage Foundation (Güney Kore)

Prof. Dr. Jindong Yuan, Monterey Uluslararası Çalışmalar Enstitüsü

İSTANBUL

Doç. Dr. Yasheng Huang, MIT Sloan Yönetim Okulu
Prof. Dr. Justin Yifu Lin, Hong Kong Bilim ve Teknoloji Üniversitesi
Doç. Dr. Ming Wan, George Mason Üniversitesi
Dr. Ariel Cohen, The Heritage Foundation
Dr Julia C Strauss, Londra Üniversitesi, İngiltere
Prof. Frank Dikötter, Londra Üniversitesi, İngiltere
Dr Harsh V. Pant, King's College, İngiltere

HEDEF KİTLE

- Türkiye ve Asya ülkelerinin devlet adamları
- Üst düzey bürokratlar
- Akademisyenler ve uzmanlar
- Araştırma kurumları
- Asya'da yatırım yapmayı planlayan potansiyel yatırımcılar
- Sanayi ve ticari kurumlar, birlikler ve odalar
- Sivil toplum kuruluşları
- Basın mensupları
- Konuya ilgi duyan tüm halkımız ve Asya halkları

ZAMAN PLANLAMASI (TASLAK)

IV. Uluslararası Türk-Asya Kongresi “ASYA’DA BÖLGESEL ÖRGÜTLER KURUMSALLAŞMA VE İŞBİRLİĞİ”

27-29 Mayıs 2009, İstanbul , Türkiye

Grand Cevahir Otel

1. GÜN PROGRAMI

27 Mayıs 2009

09.00 - 09.30 Kayıt

09.30 - 10.00 Açılış Konuşmaları

10.00 - 11.30 I. Oturum

Bölgesel İşbirliği Kuruluşları

- ASEAN (Güneydoğu Asya Ülkeleri Birliği)
- ŞİÖ (Şangay İşbirliği Örgütü)
- ECO (Ekonomik İşbirliği Örgütü)
- AET (Avrasya Ekonomi Topluluğu)
- CICA (Asya'da İşbirliği ve Güven Artırıcı Önlemler Konferansı)
- BDT (Bağımsız Devletler Topluluğu)
- D-8'ler (Gelişen 8'ler)

11.30 - 11.45 Kahve Molası

11.45 - 13.15 II. Oturum

Bölgesel Ekonomik Kuruluşlar

- APEC (Asya Pasifik Ekonomik İşbirliği Örgütü)
- OPEC (Petrol İhraç Eden Ülkeler Örgütü)
- KEİÖ (Karadeniz Ekonomik İşbirliği Örgütü)
- GCC (Körfez Arap Ülkeleri İşbirliği Konseyi)

13.15 - 14.30 Öğle Yemeği

14.30 - 16.00 III. Oturum

Bölgesel Ekonomik Kuruluşlar

- Asya Kalkınma Bankası
- SAARC (Güney Asya Bölgesel İşbirliği Teşkilatı)
- İslam Ülkeleri Teşkilatı Ekonomik ve Ticari İşbirliği Daimi Komitesi (İSEDAK)
- ASEM (Avrupa-Asya Zirvesi)

2. GÜN PROGRAMI

28 Mayıs 2009

- 09.30 - 11.00 IV. Oturum**
Sivil Toplum Kuruluşları ile Asya'daki Bölgesel Örgütler ve Uzmanlık Programları Arasındaki İşbirliği İmkânları
- Güneydoğu Asya Antlaşması Teşkilatı (SEATO)
  - BAF (BOAO ASYA FORUMU)
  - IRCICA
  - SAREAA (Güney Asya Bölgesel Çevre Düzenleme Birliği)
  - ACHR (Asya İnsan Hakları Merkezi)
  - İKÖ (İslam Konferansı Örgütü)
  - Asya İşbirliği Diyaloğu (Asia Cooperation Dialogue)
- 11.00 - 11.15 Kahve Molası**
- 11.15 - 12.45 V. Oturum**
Bölgesel Uzmanlık Kuruluşları
- TASAM
  - TEMA
  - DEİK
  - ACHR (Asya İnsan Hakları Merkezi)
  - AKUT (ARAMA KURTARMA TİMİ)
  - YERYÜZÜ DOKTORLARI BİRLİĞİ
- 12.45 - 14.00 Öğle Yemeği**
- 14.00 - 15.30 VI. Oturum**
Türk Resmi Kuruluşları ile Asya'daki Bölgesel Ekonomik ve Uzmanlık Kuruluşları Arasındaki İşbirliği İmkânları
- T. C. Dışişleri Bakanlığı
  - T. C. Başbakanlık Dış Ticaret Müsteşarlığı
  - T.C. Başbakanlık Hazine Müsteşarlığı
  - Türk İşbirliği ve Kalkınma Ajansı (TİKA)
  - Türk Kızılayı
  - Türk Eximbank
- 15.30 - 15.45 Kahve Molası**
- 15.45 - 17.00 Kapanış Oturumu**
- Genel Müzakereler ve Değerlendirmeler**

3. GÜN GEZİ PROGRAMI

29 Mayıs 2009

Kültürel Etkinlik

Katılımcılar için İstanbul'daki Tarihi Mekânların Ziyareti

09.00 Otelden Hareket

09.30 - 11.30 Topkapı Sarayı

11.30 - 12.00 Sultanahmet Camii

12.30 - 14.00 Otele Dönüş ve Öğle Yemeği

14.00 Otelden Hareket

14.30 - 16.00 Dolmabahçe Sarayı

BASIN

Proje kapsamındaki faaliyetlere gazete ve televizyonların genel yayın yönetmenleri ve haber müdürleri ile köşe yazarları davet edilecektir. Ayrıca, bu faaliyetlerin medyada yer alması için tanıtım çalışmaları yapılacaktır.

TANITIM MALZEMELERİ

Projede yer alan faaliyetlerin bilgilerini içeren tanıtım malzemelerinin içeriği şunlardır: Afiş / Broşür / Davetiye / Dosya / Bloknot / Promosyon / Ayrıca katılımcı yaka kartları ile salonda yansıtılacak görseller de hazırlanacaktır.

KONGRE KİTABI

Uluslararası IV Türk - Asya Kongresi'nde ortaya çıkan bilgiler, veriler ve değerlendirmeleri kalıcı hale getirmek için zirve sonrası bir kitap hazırlanacak ve diğer kongre ve konferanslarımızda olduğu gibi ilgili kurum ve yetkililere gönderilecektir. Kongrede sunulan tebliğlerin kitap haline getirilmesi bu hususta emeği geçenlerin çalışmalarını daha anlamlı kılacaktır.